

Eszmém prioritását és magyar eredetét védendő: felszólítom az élő tanár urakat, nemkülönbben bányászati és erdészeti volt akadémikus társaimat, hogy ezen ténnyről ezen, vagy más lapok hasábjain nyilvános tanúságot tenni sziveskedjenek.

Egyuttal felkérem más, kivált német lapok szerkesztősegeit is, hogy ezen felhívásomat és a bizonyítékokat saját lapjaikban közölni sziveskedjenek.

Kelt Temesvároott, 1882. évi június 20-án.

Ujsághy Zsigmond,

m. kir. kataszt. erdőbecslési felügyelő

Vidéki levelek.

I.

Paári, június 15. 1882.

Tekintetes Szerkesztő Ur! A tamási miklósvári vadaskert 477-03 kat. holdat átölelő kőfalát téglanyerés végett pusztítják. Ezzel egy szép vadaskert, egy ősi nagy családnak késő unokákra hátrahagyott öröksége pusztul el, lerontatik egy kitűnő védbástya, mely az uradalmi erdőbirtokokat, a községi föld- és szőlőbirtokoktól elválasztotta, kulcsa volt egy nagy terjedelmű erdőtestnek, ellent állott a foglalásoknak és megővta az erdőket az orzástól. Mi történik a miklósvári vadász-kastélylyal, nem tudjuk; hogy czéltalanná vált, kétséget nem szenved, bár alig hiszszük, hogy a hercegi családnak érdekében állana oly hires vadászati telepet, mint ez Európa által is ismert, és a többek közt Vasgeregben által annyi költészettel megénekelt Miklósvárt egy jelentéktelen építkezésnek örök időkre áldozatul ejteni, annál inkább, mert a vadaskert és kastély részben a történeti emlékü tamási vár lehordott falai-ból épült. Hogy mint nevezetesség örök időkre el ne enyész-szék, kívánatos volna Miklósvár tágas termeit és kitűnő lak-osztályait az erdészeti tudomány fejlesztésére megnyerni, abban egy oly sokat emlegetett középerdészeti tanintézetet felállí-

tani, mely hivatva volna szegényebb sorsu ifjak elméleti és gyakorlati kiképeztetésére.

Ezen minden tekintetben oly kiválóan alkalmas helyiséget erdészeti egyesületünk vezérférfiainak figyelmébe melegen ajánlva, maradtam a

tekintetes szerkesztő urnak
kiváló tisztelettel

Kutrowátz,
főerdész.

II.

Deés, 1882.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Az erdőtörvény végrehajtása, Szolnok-Dobokmegye területén lévő községi s egyéb a 17. §. alá tartozó birtokosok tulajdonát képező erdőségeket illetőleg már befejezett ténynyé válván, nem mulaszthatom el tisztelt szaktársaimnak ez örvendetes eseményt, az e tekintetben eddig történt intézkedések rövid vázolásával, becses szaklapunk hasábjain, regisztrálni.

Mindnyájunk előtt ismeretes azon hosszú vajudás, melylyel erdőtörvényünk küzdött, mig nem 1879-ben az országgyűlés mindkét háza által letárgyaltatván, királyi szentesítést nyert. Tudjuk az idő óta mennyi akadály gördült végrehajtása elé, daczára annak, hogy egy oly kiváló fontos és jelentékeny nemzeti vagyon jövőjével és okszerű tartamos használatával foglalkozik, minő: az erdőé. Valljuk meg azért egész őszinteséggel, hogy közéletünk s különösen az alsóbb néposztály műveltsége még mindig nem emelkedett odáig, hogy valamely kulturális intézménynek hasznos és czélszerű voltát, érdeme szerint, méltatni képes volna. Pedig bizony idejök lett volna az egyes vidékeknek, az évtizedek óta kérlelhetlenül üzött erdőpusztításnak elejét venni törvény nélkül is, saját hatáskörükben tett erdőrendészeti intézkedések által. Hogy mit mulasztottak ezzel, azt most kénytelenek lesznek hosszú időn át tartó gazdasági szünettel megfizetni. Mert míg a gazda tavasszal vetve, őszre már fáradságának gyümölcsét, az aratást éri, addig az erdőgazdaság aratásának ideje nem

egyszer egy emberéletet is túlhalad, s így vétkes gondatlansággal vádolhatók azok, kik pillanatnyi haszonnak a gazdaság jövőjét, könnyelműen feláldozzák. Fájdalom, ez eset, az erdélyi részek igen sok erdőbirtokosára áll.

Szolnok-Dobokamegye e tekintetben szigorúan fogott az erdőtörvény végrehajtásához, s a mit még lehetett, megmen-tett a pusztulástól.

Mihelyt a kir. erdőfelügyelőségek, mint állami felügye-letet gyakorló erdőhatóságok, a törvényben előirt hozzájárulási joguk alapján üdvös működésüket megkezdették, talán nem lesz szerénytelenség azt mondani, Szolnok-Dobokamegye volt hazánkban az első, mely felfogva az erdők fontos hivatását, azonnal hozzálátott az erdészeti ügyek törvényszerű rendezé-séhez. Összeirván azon erdőterületeket, melyek a törvény 17. §-a értelmében hatósági felügyelet alatt állván, rendszeres gazdasági üzemterv szerint kezelendők, megadta a közigazga-tási erdészeti bizottság kezébe az első kulcsot az erdők jövőjé-nek biztosítására. Ennek alapján az erdőbirtokosok — nagyrészt községek, egyházak és közbirtokosságok — az erdőtörvény 21. §-a értelmében, az erdőkezelés biztosítása céljából szak-értő erdőtiszteket tartani felhivattak.

Minthogy azonban az erdőbirtokosok ebbeli kötelességök-nek eleget tenni elmulasztották, daczára annak, hogy a tör-vény 23. §-ban körülirt határidő is megadatott, a közigazgatási erdészeti bizottság illetékes eljárást követett akkor, midőn a megyét, szolgabírói járásonként, 4 erdőkerületre beosztván, a birtokosok költségére 4 járási főerdészt nevezett ki, s az erdőbirtokosok által fizetendő erdőkezelési költséget, holdan-ként 6.⁶ krajczárban állapította meg, mely évenként két rész-letben a megye pénztárába fizetendő be. Az erdőkerületek következőleg alakították: deési és szamosujvári járások és Szék rend. tan. város, székhely Deés; csáki-gorbói és nagy-ilondai járások, székhely: Csáki-Gorbó; bethleni és kékesi járások, székhely: Bethlen; végre magyar-láposi járás, székhely: Magyar-Lápos. Egy erdőtiszt kezelése alatt 16—20.000 hold községi s egyéb a 17. §-ban körülirt birtokosok tulajdonában lévő erdő áll.

Az erdőtisztek működése kiterjed első sorban az erdőbirtokok üzemterveinek, a törvényszerű határidőn belül leendő elkészítésére s minden az ideiglenes gazdasági kezelésre vonatkozó műszaki munkálatokra. A közig. erd. bizottság legközelebbi ülésén tárgyalandó „Szolgálati utasítás“ véglegesen megállapítandja az erdőtisztek időszaki teendőit.

Az erdőbirtokoknak birtokezím, terület, fanem, elegyarány, talaj és védkerület szerinti nyilvántartása már is elrendelve lett, mely munkálat igen jó áttekintést fog nyújtani az erdőbirtokokról. Az üzemtervekhez szükséges felmérési munkálatokat, melyeknél főszóly az osztagvonalakra fektetendő, a birtokosok önköltségükön kötelesek eszközölni. Véleményem szerint pedig e munkálatot más, mint épen az illető kezelő tisztt, nem is végezheti, mert a mérnök az erdőtestet osztagozni, illetőleg fanem, elegyarány, termőhelyjóság, talaj, kor és állabminőség szerint elkülöníteni nem tudja, s az üzemterv készítéséhez épen ezen elkülönítésekre s az ezekből folyó adatokra van kiválólag szükség.

A járási főerdészek kötelesek évenként kétszer, tavasszal és ősszel kerületeiket beutazni s mindannyiszor a közig. erd. bizottságnak kimerítő véleményes jelentést tenni.

Tavasszal a legeltetésre engedélyezhető területek, ősszel az évi vágásterületek jelöltetnek ki. A legeltetési tilalom különben a legnagyobb szigorral vitetik keresztül, mert több helyütt a gondatlan marha- és kecskelegeltetés elpusztulással fenyegette a különben szép fiatalosokat. A letarolt területek, a törvény 7. §-a értelmében, mindenkor nyilvános tilalmi jelekkel láttatnak el.

Addig, míg az üzemtervek elkészítve és felsőbb helyen jóváhagyva lesznek, bárminemű kihasználás csak a közigazg. erd. bizottsághoz beadott kérelem alapján, a járási főerdész meghallgatása mellett, engedélyeztetik.

S hogy az itt vázolt körülmények mellett, Szolnok-Dobokamegye erdészeti ügye, a törvény követelménye szerint rendezve, jövőnek néz elébe, köszönhető kiválólag azon fáradhatlan tevékenység és akadályt nem ismerő buzgóságnak, melyben a megye érdemes főispánja, báró Bánffy Dezső ő

méltósága, az erdészetet részesítette. Ennél nem csekélyebb elismerés illeti meg Laitner Elek kolozsvári kir. erdőfelügyelő urat, mint ki ügybuzgósággal és tapintatos szakismerettel, a szervezett intézmény keresztülviteléhez szükséges előmunkálatokat megtévén, erdészeti körökben előnnyel ismert nevéhez, Szolnok-Dobokamegyében, maradandó becsü emléket fűzött.

Bárha hazánk erdélyi részének hasonlóképp beerdősült megyéi is követnék a jó példát, mert különben maholnap idejét mulja és eső után késő a köpönyeg.

A tekintetes szerkesztő urnak
alázatos szolgálja

Simon Gyula,
járási főerdész.

III.

Sistarovecz, 1882. június.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Jól esik, hogy legalább egy közlönyünk van, melyben szaksérelmeinket elpanaszolhatjuk, a mi nem ritkán azok orvoslását is eredményezi.

Van az erdőtörvénynek egy pontja (a 151. §.), hogy az erdei kihágások soronkívül, a leggyorsabban letárgyalandók, sőt a m. k. belügyminister ur által 1881. évi 35.839. sz. a. kiadott ügyrendtartás 7. pontja szerint, 30 napon belül *okvetlenül* letárgyalandók.

S hogy az ellenőrizet még nagyobb legyen, az erdészek havonként kimutatást terjesztenek a főerdőhivatalhoz az erdőkárok tárgyalásának ügyállásáról.

Ki hinné, hogy mind e szigorú intézkedések daczára is az történik, hogy a szolgabíró egy fél évig sem tart tárgyalást.

Pedig tény az, hogy ezen erdőgondnokságnak még ez évben erdőkártárgyalása nem volt a szolgabírósnál, jóllehet a bejelentett esetek száma május végeig 91-re rug. Tehát a törvény csak arra való, hogy meglegyen, az ügyrendtartás, hogy egy aktával szaporítsa az irattárt.

Egy másik ferdeség az, hogy a szolgabíróság útján behajtott kártérítés nem a panaszlónak, (tehát az erdő-

gondnokságnak) mint az ügyrendtartás 27. §-a követeli, lesz átszolgáltatva, hanem a főerdőhivatalnak, mely nyilvántartást nem is vezet, s így az erdőgondnokság az erdőkárok ügyállásáról szóló kimutatás összeállításánál soha sem tudhatja, mennyit szedett be a szolgabíróság.

Ha a szolgabíró túlteheti magát törvényen és szabályon, segédje sem marad megette. Egy erdőőrömet házmotozáskor a tettes szitkokkal és becsmérléssel kiutasította. Az erdőőr a történetesen a faluban lévő szolgabírósegédnél jelentette az esetet, de az a jegyzőkönyv felvétele helyett a község házából való kidobással fenyegette, mi által a jelen voltak csak buzditást nyerhettek az erdőőr újabb bántalmazására.

Végül még megemlítem azon körülményt, hogy az erdő-törvény 74. §-ának 3-ik pontjának világos rendelkezése dacára, az erdei lopásban való visszaesést az itteni bíróságok büntetéstől el nem ismerik, s a panaszt ilykép el nem fogadják. Nyitva áll tehát továbbra is az út az erdőkárosítónak, hogy az erdőt minél többször pusztithassa, a nélkül, hogy a lopás többszöri ismétlése által szigorubb büntetéstől tartania kellene.

Ezzel maradtam

alázatos szolgálja

Fuchs János,
m. k. erdész.

Egy óriási nyárfa.

Fehérmegye Ercsi községe határában, a mintegy 40 katasztrális holdnyi ugynevezett „káposztás“ sziget alsó végén áll egy, nem annyira koránál, mint inkább méreteinek nagyságánál fogva, érdekes óriási fekete nyárfa. Ennek ismertetését annál is inkább időszerűnek s érdekesnek tartom, mert egyrészt ezen a mi alsó Dunánk mentén páratlan nagyságu nyárfa legközelebb a folyamszabályozás áldozata leend, minthogy a sziget azon része, melyen a jelzett fa áll, a Duna ágának szélesbitése végett, leásatás céljából az állam által kisajá-